TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

MEDYA BÜLTENİ **22.10.2025**

"Osmanlı Devleti'nde Tasavvuf Hayatının Yönetişimi | Meclis-i Meşâyih Defterleri" Eseri Ön Siparişte

Bir bütün olarak ilk kez TASAM'a verilen binlerce belgelik resmî Osmanlıca arşiv üzerinde, geniş bir akademik ekiple 10 yılı aşan çalışmalar sonucu yeni modellemelere ilham verecek "Osmanlı Devleti'nde Tasavvuf Hayatının Yönetişimi | Meclis-i Meşâyih Defterleri" adlı kaynak eser literatüre kazandırıldı. Prestij standartlarda sınırlı sayıda renkli resimli özel kutulu ansiklopedik boy iki cilt hâlinde toplam 1378 sayfa ve özel seri numaralı olarak yayımlanan eser ilk etapta sadece TASAM Yayınları sitesinde ön siparişe açıldı.

Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (**TASAM**) tarafından 2007 yılında başlatılan Türkiye'nin Stratejik Vizyonu 2023 ve ardılı Türkiye 2053 "Güç ve Adalet" Projesi'nin; Makro Hedefler ve Stratejik Lokomotif Sektörler'den sonraki "Değerler İnşası" bölümünde Model/Uygulama Projesi olarak geçen "**Osmanlı Devleti'nde Tasavvuf Hayatının Yönetişimi | Meclis-i Meşâyih Defterleri**" eseri oldukça geniş bir zaman sürecinde büyük özverilerle çalışılmış. Yetkin ve saygın profesör, akademisyen ve uzmanlardan oluşan kadro farklı boyutlarda birbirini tamamlamış. Eser'in temel amacı; referansları ve işleyişi bakımından toplum hayatımızın oldukça önemli bir kurumu olan tasavvuf merkezli kurumsal yönetişimin ve yayılımın çözümlenmesine yardımcı olmak. Kurumun aynı minvalde "**Ahilik ve Ahi Evran**" ile "**Osmanlı Devleti'nde Seyyitlik Yönetişimi | Nakibül Eşraf Defterleri**" Projeleri de devam ediyor.

"**Referans Değerler, Kurumlar, Kişiler**" teması ile 2015 yılında düzenlenen Medeniyet İnşası Türkiye Vizyonu Uluslararası Kongresi'nde "**Tasavvuf Hayatının Kurumsal Yönetişimi; 'Meclis-i Meşâyih' Örneği**" başlığı da bu bağlamda detaylı olarak incelenmiş. Eser; medeniyet değerlerimizin kurumsal uygulamalar için modellenmesine, küresel temsil yeteneğimizin geliştirilmesine ciddi bir kaynak ve imkân teşkil ederek, **Osmanlı Devlet hinterlandı içerisindeki kaynak noktalar ve referansların tespitini** sağlamış. Bu alanda fermanlar üzerine yapılan bir çalışma da Eser'e ayrıca eklenmiş. Büyük zaman ve emek alan indeks bölümü önemli bir yekûn teşkil etmekte.

İki cilt olarak prestij standartlarında tamamlanan bu tarihî eser; Millet ve Devlet olma vasıflarını yüzlerce yıl şekillendirmiş tasavvuf kurumlarının anlaşılmasına bilimsel gerçeklikle stratejik temel ve katkı sağlamayı referans alıyor. TASAM Yayınları tarafından yayımlanan, iki ciltlik eserin editörlüğünü **Dr. Ali Vasfi KURT**, yayın danışmanlığını **Prof. Dr. Bilgin AYDIN**, **Prof. Dr. Rahmi KARAKUŞ** ve **Ahmet Nezih GALİTEKİN** üstlenirken makale yazarları arasında **Prof. Dr. Kenan GÜRSOY**, **Prof. Dr. Rahmi KARAKUŞ**, **Müfid YÜKSEL**, **Prof. Dr. Hür Mahmut YÜCER** ve **Prof. Dr. Fahri MADEN** yer alırken; "Meclis-i Meşâyih" bölümünü **Prof. Dr. Bilgin AYDIN**, "Tarikat" bölümünü **Prof. Dr. Reşat ÖNGÖREN**, "Nakşibendiyye" bölümünü **Prof. Dr. Hamid ALGAR** ile **Prof. Dr. Necdet TOSUN**, "Kādiriyye" bölümünü **Nihat AZAMAT**, "Rifâiyye" bölümünü **Prof. Dr. Mustafa TAHRALI**, "Şâbâniyye" bölümünü **Dr. Mustafa TATCI**, "Sünbüliyye ve Sa'diyye" bölümünü **Prof. Dr. Hür Mahmut YÜCER**, "Celvetiyye" bölümünü **Prof. Dr. Hasan Kâmil YILMAZ**, "Cerrâhiyye" bölümünü **Şenay YOLA**, "Halvetiyye" bölümünü **Prof. Dr. Süleyman ULUDAĞ**, "Bektaşiyye" bölümünü **Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK**, "Mevleviyye" bölümünü **Dr. Ş. Barihüda TANRIKORUR**, "Bayramiyye" bölümünü **Fuat BAYRAMOĞLU** ile **Dr. Nihat AZAMAT**, "Uşşâkıyye" bölümünü **Prof. Dr. Mahmut Erol KILIÇ**, "Şâzeliyye" bölümünü **Dr. Ahmet Murat ÖZEL**, "Sinâniyye" bölümünü **Prof. Dr. A. Azmi BİLGİN**, "Gülşeniyye" bölümünü **Prof. Dr. Mustafa KARA** kaleme almış.

E info@tasam.org T +90 212 635 6151 F +90 212 532 5882
A Haydar Caddesi, No.66, Fatih, İstanbul, 34083, TR
www.tasam.org

Eserin renkli resimli ansiklopedik boy **434** sayfalık birinci cildinde şu bölümler yer alıyor:

GİRİŞ

İrfân Işığında Bir Asır: Kenân Rifâî'den Günümüze Tasavvuf, Felsefe ve Modernite | Söyleşi
Sûfî ve İnsan
Meclis-i Meşâyih'e Giden Yol
Meclis-i Meşâyih Kararlarında Bektaşilik
Tasavvuf, Tarikatlar ve Meclis-i Meşâyih

MECLİS-İ MEŞÂYİH

A. Meclis-i Meşâyih
B. Meclis-i Meşâyih Hakkındaki Fermanlar
C. Meclis-i Meşâyih Nizamnâmesi

OSMANLI DEVLETİ'NDE TASAVVUF VE TARİKATLAR

1. Tarikat
2. Bayramiyye
3. Bektaşiyye
4. Celvetiyye
5. Cerrahiyye
6. Gülşeniyye
7. Halvetiyye
8. Kâdiriyye
9. Mevleviyye
10. Nakşibendiyye
11. Rifâiyye
12. Şâbâniyye
13. Sa'diyye
14. Şâzeliyye
15. Sinâniyye
16. Sünbüliyye
17. Uşşâkiyye

Eserin ilk cildine referans teşkil eden ve indeksi hükmünde olan yine ansiklopedik boy **944** sayfalık ikinci cildinde ise; resmî Osmanlı Arşivi'ndeki "**Meclis-i Meşâyih Defterleri**" başlığı altında 1734-1777 genel numaraları arasında kayıtlı bulunan belgelerin latinize edilmiş hâlleri yer almaktadır.

"Meclis-i Meşâyih Defterleri" ayrıca kendi aralarında; müzekkire defterleri, kürsü meşâyihi defterleri, makbuz defterleri, mukerrerât zabıt defterleri, vâride defterleri, karar hülâsa defterleri ve müteferrik defterler olmak üzere tasnif edilmiştir.

Not: TASAM Yayınlarının kitapları http://yayinlar.tasam.org/ sitesinden çevrimiçi olarak satın alınabilir.

Ön Sipariş Linki (Özel Kutulu Ansiklopedik Boy İki Cilt): https://yayinlar.tasam.org/osmanli-devletinde-tasavvuf-hayatinin-yonetisimi-meclisi-mesayih-defterleri

---

ESERİN KÜNYESİ

Kitap Adı : **Osmanlı Devleti'nde Tasavvuf Hayatının Yönetişimi | Meclis-i Meşâyih Defterleri**

Editör : Dr. Ali Vasfi KURT

Yayın Danışmanları : Prof. Dr. Bilgin AYDIN
Prof. Dr. Rahmi KARAKUŞ
Ahmet Nezih GALİTEKİN

TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

Makale Yazarları : Prof. Dr. Kenan GÜRSOY
Prof. Dr. Rahmi KARAKUŞ
Müfid YÜKSEL
Prof. Dr. Hür Mahmut YÜCER
Prof. Dr. Fahri MADEN
Meclis-i Meşâyih: Prof. Dr. Bilgin AYDIN
Tarikat: Prof. Dr. Reşat ÖNGÖREN
Nakşibendiyye: Prof. Dr. Hamid ALGAR, Prof. Dr. Necdet TOSUN
Kādiriyye: Nihat AZAMAT
Rifâiyye: Prof. Dr. Mustafa TAHRALI
Şâbâniyye: Dr. Mustafa TATCI
Sünbüliyye ve Sa'diyye: Prof. Dr. Hür Mahmut YÜCER
Celvetiyye: Prof. Dr. Hasan Kâmil YILMAZ
Cerrâhiyye: Şenay YOLA
Halvetiyye: Prof. Dr. Süleyman ULUDAĞ
Bektaşiyye: Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK
Mevleviyye: Dr. Ş. Barihüda TANRIKORUR
Bayramiyye: Fuat BAYRAMOĞLU, Dr. Nihat AZAMAT
Uşşâkıyye: Prof. Dr. Mahmut Erol KILIÇ
Şâzeliyye: Dr. Ahmet Murat ÖZEL
Sinâniyye: Prof. Dr. A. Azmi BİLGİN
Gülşeniyye: Prof. Dr. Mustafa KARA

Özel Teşekkür : Katkılarından dolayı TDV İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM) E. Başkanı Merhum Prof. Dr. Raşit KÜÇÜK ve İSAM Kütüphanesi'nin ilmî danışmanı muhterem Prof. Dr. İsmail ERÜNSAL'a teşekkür ederiz.

Latinize : Dr. Ali Vasfi KURT, Mehmet KAYCIOĞLU, Kemal GURULKAN

Yayın Yönetmeni : İhsan TOY

Yayın Koordinatörü : Ali BAŞAR

Kreatif Direktör : Yusuf AYDEMİR

Grafik Tasarım : Ece NURHAN, Ahmet TECİK, Ali KOCA

Sayfa Sayısı : 434 (1. Cilt)
944 (2. Cilt)

Yayınevi : TASAM Yayınları

ISBN : 978-605-4881-13-0 (Takım ISBN)
978-605-4881-14-7 (1. Cilt)
978-605-4881-15-4 (2. Cilt)

Yayın Tarihi ve Yeri : Eylül 2025, İstanbul

Yayın Formatı : Prestij Standartlarda Renkli Özel Kutulu Ansiklopedik Boy İki Cilt

Ön SiparişFiyatı : 2.500 TL

E info@tasam.org T +90 212 635 6151 F +90 212 532 5882
A Haydar Caddesi, No.66, Fatih, İstanbul, 34083, TR
www.tasam.org

“Meclis-i Meşâyih’in Kuruluşu” Bölümünden

“Osmanlı Devleti’nde vakıf olarak kurulmuş ve vakıf gelirleriyle faaliyetlerini sürdüren pek çok müesseseden biri de tekkelerdir. Devletin kuruluşundan itibaren gaza ve iskân hareketlerinde öncü bir rol üstlenen tekkeler, içtimai hayatın şekillenmesinde Osmanlı başkenti İstanbul’dan taşranın en ücra köylerine kadar yayılan bir tesire sahiptiler. Osmanlı toplumunda dini hayatın üç sacayağı olarak nitelendirebileceğimiz mekânlar; cami, medrese ve tekke, altı asır boyunca Osmanlı hakimiyetinin yayıldığı coğrafyada mühim vazifeler ifa etmişlerdir.

XIX. asra kadar teşkilatlanmalarında belli ölçülerde bir muhtariyete sahip olan tekkeler, bu asrın ortalarına doğru bürokraside gelişen merkeziyetçi harekete parelel olarak devlet denetimine girmeye başlamışlardır. Tekke vakıflarını Evkaf-ı Hümayun’un denetimine sokan 1227/1812 tarihli bir fermanla, Osmanlı eyaletlerinde aynı tarikata bağlı bütün tekkeler, tarikatın İstanbul asitanesi merkez kabul edilerek buraya irtibatlandırılmıştır. Yine aynı fermanla, meşihatı boşalan bir tekkeye şeyh intihabında, tevcihin Şeyhülislâmlık’a arz edilmesi ve taşradaki meşihatlerin tevcihinde de merkez tekkenin görüşü alınması usulü getirilmiştir. Bu fermanla beraber tekkeler, idari yönden Şeyhülislâmlık’ın ve mali yönden vakıfların kontrolüne girmiştir.

Tekkelerin denetim altına alınmasında ikinci önemli adım Meclis-i Meşayih’in kurulması olmuştur. Meclis-i Meşayih’in varlığından bizi haberdar eden en erken tarihli belge 1283 senesinin Receb ayına (1866 Kasımı) ait bir iradedir. Şeyhülislâm Muhammed Refik Efendi’nin arz tezkiresinin ekli bulunduğu, iradeden Meclis-i Meşayih’in 1281/1864 yılında kurulduğunu fakat Evkaf-ı Hümayun Nezareti’nin, Meclis’in meşihat tevcihlerine ait inhalarını dikkate almaması sebebiyle faaliyete geçmediğini öğrenmekteyiz. Şeyhülislâm Muhammed Refik Efendi, Sadaret’e gönderdiği tezkiresinde vaki halden şikayetçi olmakta ve Meclis-i Meşayih’in tahkim ve yeniden tesisini talep etmektedir.

Meclis’in yeniden teşkili ve vazifelerinin tesbiti maksadıyla 17 maddeyi ihtiva eden bir layiha hazırlanmış ve Meclis azalığına intihab olunan meşayihin isimleri de bir pusula ile Sadaret’e takdim edilmek üzere Bab-ı Meşihat’m tezkiresine eklenmiştir. Meşihat’ın tezkiresi Sadaret tarafından Meclis-i Vâlâ’ya havale edilmiş ve burada Kavanin ve Nizamat Dairesi tarafından müzakere edilmiştir. Meclis-i Meşayih için hazırlanan nizamnamenin maddeleri Meclis-i Vâlâ tarafından “pek yolunda ve münasib” bulunmuş ve Meclis azaları “suleha-yı meşayihden” olmaları dolayısıyla uygun görülerek padişahın iradesine arz e-dilmiştir. Padişahın tensibini havi 7 Receb 1283/15 Kasım 1866 tarihli irade ile Meclis-i Meşayih yeniden teşkil olunmuş ve nizamnamesi yürürlüğe girmiştir...”

Prof. Dr. Bilgin AYDIN